

Τι μας λένε οι πηγές για το πώς περνούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι άνθρωποι της Κύπρου κατά την Αρχαϊκή Εποχή;

1. Ανακρίνω τις πηγές και εντοπίζω τεκμήρια:

- Τι έτρωγαν και τι έπιναν;
- Ποια σκεύη, εργαλεία, μουσικά όργανα και έπιπλα χρησιμοποιούσαν;
- Τι μαθαίνουμε για την εμφάνισή τους;
- Ποιες ήταν οι ασχολίες τους;

2. Συζητώ τις απαντήσεις μου με τα παιδιά που κάθονται δίπλα μου.

<p>Πηγή 1: Τα αυγά της κότας ή άλλων πουλερικών μάλλον θα αποτελούσαν μέρος της διατροφής των αρχαίων Κυπρίων από πολύ νωρίς. Έχουν βρεθεί αγγεία γεμάτα με αυγά ως προσφορές σε τάφους.¹</p>	 <p>Πηγή 2: Πήλινο αγαλματίδιο. Πιθανόν από την Επισκοπή.</p>	 <p>Πηγή 3: Πήλινο αγαλματίδιο. Πιθανόν από την Επισκοπή.</p>	 <p>Πηγή 4: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p>	 <p>Πηγή 5: Πήλινη φόρμα για γλυκά. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p> <p>Πηγή 6: Από ευρήματα γνωρίζουμε ότι στο ναό της Αστάρτης στο Κίτιον υπήρχαν, ανάμεσα σε άλλους εργαζόμενους, και δύο αρτοποιοί με τρεις βοηθούς που έψηναν γλυκά τα οποία προσφέρονταν στη θεά.</p>
 <p>Πηγή 7: Πήλινη κύλικα (ποτήρι για κρασί). Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p>	 <p>Πηγή 8: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p>	 <p>Πηγή 9: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p>	 <p>Πηγή 10: Αναπαράσταση από πήλινο αγγείο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p> <p>Πηγή 11: Οστά ψαριών ακόμα και από τον ποταμό Νείλο της Αιγύπτου και άλλες περιοχές της Ανατολής βρέθηκαν σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, τεκμήριο που μαρτυρά την εισαγωγή ψαριών (σε αλάτι ή αλμυρό νερό για να διατηρούνται).</p>	<p>Πηγή 12: Σύμφωνα με τεκμήρια που βρέθηκαν σε διάφορες αρχαίες παραθαλάσσιες περιοχές της Κύπρου, οι αρχαίοι Κύπριοι έτρωγαν επίσης σαλιγκάρια, καβούρια, μύδια, κοχύλια, χταπόδια, σουπιές, χελώνες και τα αυγά τους.</p>

- Για ποια ερωτήματα μπορεί να μας δώσει τεκμήρια η πιο πάνω ομάδα πηγών; Σημειώνω τους αριθμούς των ερωτημάτων:
- Τι τεκμήρια μας δίνει η πιο πάνω ομάδα πηγών για τα ερωτήματά μας; Υπογραμμίζω, κυκλώνω ή/και σημειώνω λέξεις-κλειδιά:

¹ Πηγές γραπτών κειμένων: Lysaght, P. (1998). *Food and the traveler, Migration, Immigration, Tourism and Ethnic Food*. Nicosia: Intercollege Press, σ. 22-43.

Τι μας λένε οι πηγές για το πώς περνούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι άνθρωποι της Κύπρου κατά την Αρχαϊκή Εποχή;

Πηγή 13: Πιθανόν πήλινη καμpanούλα. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.

Πηγή 14: Πήλινο παιχνίδι. Πιθανόν από Ορμήδεια.

Πηγή 15: Πήλινο εύρημα. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.

Πηγή 16: Ομοίωμα πήλινου τραπέζιου. Πιθανόν από την Αλάμπρα.

Πηγή 17: Ξύλινα ευρήματα, επενδυμένα με πλάκες ελεφαντόδοντου, φτιαγμένα από Φοινίκες τεχνίτες στη Σαλαμίνα.

Πηγή 18: Πήλινο αγαλματίδιο, Πιθανόν από το Ιδάλιο.

Πηγή 19: Πήλινο αγαλματίδιο. Βρέθηκε στην Αμαθούντα.

Πηγή 20: Πυξίδα (= πήλινο μικρό δοχείο). Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.

Πηγή 21: Πήλινο αγαλματίδιο. Πιθανόν από την Αλάμπρα.

Πηγή 22: Πήλινα δοχεία. Πιθανόν από την Ορμήδεια.

Πηγή 23: Φοινικικό ή ασσυριακό δοχείο από αλάβαστρο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.

Πηγή 24: Πήλινο πιάτο πιθανόν από το Κούριο.

Πηγή 25: Πήλινη λάμπα με επιγραφή: 'Είμαι η λάμπα του Φιλότιμου.' Πιθανόν από το Ριζοκάρπασο.

Πηγή 26: Ασημένια σκεύη. Πιθανόν από το Κούριο.

Πηγή 27: Πήλινο εύρημα. Πιθανόν από την Επισκοπή.

Πηγή 28: Σπαθί και λαβές σπαθίων από ασήμι, σίδηρο, χαλκό, μπρούντζο και ελεφαντόδοντο. Πιθανόν από το Κούριο.

- Για ποια ερωτήματα μπορεί να μας δώσει τεκμήρια η πιο πάνω ομάδα πηγών; Σημειώνω τους αριθμούς των ερωτημάτων:
- Τι τεκμήρια μας δίνει η πιο πάνω ομάδα πηγών για τα ερωτήματά μας; Υπογραμμίζω, κυκλώνω ή/και σημειώνω λέξεις-κλειδιά:

² Πηγή φωτογραφιών σε αυτή τη σελίδα: Πηγή: Καραγιώργης, Β. (2002). *Κύπρος: Το Σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου*, Αθήνα: εκδ. Κάπρον, σ.164. Karageorghis, V. (2006). *Aspects of everyday life in ancient Cyprus- Iconographic Representations*, Nicosia: the A.G. Leventis Foundation, p.127,167,178,200,201 & Karageorghis, V. (2000). *Ancient Art from Cyprus, the Cesnola collection*. New York: Metropolitan Museum of Art, p.93, 101, 149-150,162-165,176-179,190. Karageorghis, V. (2000). *Ancient Art from Cyprus, the Cesnola Collection*, New York: Metropolitan Museum of Art, p.176-177.

Τι μας λένε οι πηγές για το πώς περνούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι άνθρωποι της Κύπρου κατά την Αρχαϊκή Εποχή;

 <p>Πηγή 29: Κεφαλή αγάλματος. Βρέθηκε στο Άρσος.</p>	 <p>Πηγή 30: Άγαλμα με αιγυπτιακή ενδυμασία. Πιθανόν από τους Γόλγους.</p>	<p>Πηγή 31: Υπάρχουν ενδείξεις για μάλλινα υφάσματα από τη Νεολιθική εποχή και μετά. Από τον Αθηναίο γνωρίζουμε για δύο διάσημους υφαντουργούς από τη Σαλαμίνα: τον Ακέσα και τον γιο του Ελικώνα. Η φήμη τους έφτασε μέχρι την Ελλάδα, αφού μια υφαντουργία τους είχε αφιερωθεί στο περίφημο μαντείο των Δελφών.³</p>	 <p>Πηγή 32: Κεφάλι από τερακότα. Βρέθηκε στην περιοχή της Μόρφου.</p>	 <p>Πηγή 33: Μέρος αγάλματος. Πιθανόν από τους Γόλγους.</p>	 <p>Πηγή 34: Κεφάλι αγάλματος. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.</p>	
 <p>Πηγή 35: Άγαλμα γυναίκας. Πιθανόν από τους Γόλγους.</p>	 <p>Πηγή 36: Πήλινο αγαλμα από τη Σαλαμίνα.</p>	 <p>Πηγή 37: Άγαλμα άντρα. Βρέθηκε στην περιοχή Ιερό της Αγίας Ειρήνης.</p>	 <p>Πηγή 38: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο.</p>	 <p>Πηγή 39: Πήλινο ειδώλιο. Βρέθηκε στη Λάπηθο.</p>	 <p>Πηγή 40: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε το αγγείο.</p>	 <p>Πηγή 41: Χρυσά σκουλαρίκια</p>
<p>Πηγή 42: Οι άνθρωποι της Κύπρου χρησιμοποιούσαν κοχύλια πορφύρας για την κατασκευή μωβ βαφών από την Εποχή του Χαλκού. Με τον ερχομό των Φοινίκων στην Κύπρο, η τέχνη της κατασκευής βαφών καλυτέρευσε.</p>						

- Για ποια ερωτήματα μπορεί να μας δώσει τεκμήρια η πιο πάνω ομάδα πηγών; Σημειώνω τους αριθμούς των ερωτημάτων:
- Τι τεκμήρια μας δίνει η πιο πάνω ομάδα πηγών για τα ερωτήματά μας; Υπογραμμίζω, κυκλώνω ή/και σημειώνω λέξεις-κλειδιά:

³ Πηγή κειμένων σε αυτή και επόμενες σελίδες: Karageorghis, V. (2006). *Aspects of everyday life in ancient Cyprus- Iconographic Representations*, Nicosia: the A.G. Leventis Foundation. Πηγή φωτογραφιών σε αυτή τη σελίδα: Karageorghis, V. (2006). *Aspects of everyday life in ancient Cyprus- Iconographic Representations*, Nicosia: the A.G. Leventis Foundation, p.204 & Karageorghis, V. (2000). *Ancient Art from Cyprus, the Cesnola collection*. New York: Metropolitan Museum of Art. Πηγή φωτογραφίας χρυσών σκουλαρικών: Ιστοσελίδα Μουσείου Ashmolean <http://www.ashmolean.org/ash/amcs/cyprus/AncCyp-Jewel-03.html#topofpage>

Τι μας λένε οι πηγές για το πώς περνούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι άνθρωποι της Κύπρου κατά την Αρχαϊκή Εποχή;

Πηγή 43: Πήλινη αναπαράσταση πολεμικού άρματος. Δε γνωρίζουμε πού βρέθηκε.

Πηγή 44: Κομμάτι από αγαλμα άντρα που κρατά ζώο, από ασβεστόλιθο. Πιθανόν από το Κούριο.

Πηγή 45: Κατά την αρχαϊκή εποχή βρέθηκαν πολλά **ασημένια κύπελλα** (φοινικικά και κυπριακά) σε τάφους, έτσι πρέπει να υποθέσουμε ότι υπήρχαν **τεχνίτες της αργυροχοΐας** στο νησί.

Πηγή 46: Τα πάρα πολλά χάλκινα ευρήματα σε όλο το νησί, αλλά και τα πλούσια κοιτάσματα χαλκού που υπήρχαν στην Κύπρο μαρτυρούν ότι υπήρχαν πολλοί **χαλκουργοί**. Σε ένα από αυτά γράφει το όνομα Σίκων Κύπριος, ενώ σε χάλκινο τρίποδα που βρέθηκε στους Δελφούς γράφει το όνομα του **Κύπριου μεταλλουργού, Ερμαίου**.

Πηγή 47: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο.

Πηγή 48: Σε μια επιγραφή από το Μάριον του 5^{ου} – 4^{ου} αι. αναφέρεται κάποιος **Φιλοκρήτης που κατασκεύαζε τόξα**.

Πηγή 49: Αναπαράσταση σε πήλινο αγγείο από την Αμαθούντα.

Πηγή 50: Τα πρώτα αγάλματα στην Κύπρο πιθανότατα φτιάχτηκαν από πηλό, όπως έβλεπαν να τα φτιάχνουν οι Αιγύπτιοι και οι Φοίνικες. Οι Κύπριοι γλύπτες δεν έφτιαξαν ποτέ αγάλματα από μάρμαρο, επειδή δεν υπάρχει μάρμαρο στην Κύπρο. Αντίθετα, **χρησιμοποιούσαν τον ασβεστόλιθο που ήταν άφθονος στο νησί**. Πολλά ασβεστολιθικά αγάλματα βρέθηκαν σε όλο το νησί, αλλά και στα Δωδεκάνησα, τη Μικρά Ασία, και την Αίγυπτο πιθανότατα μέσα από διάφορες μετακινήσεις.

Πηγή 51: Το επάγγελμα του **μυρουργού, αυτού δηλαδή που φτιάχνει αρώματα**, αποδίδεται σε κάποιον **Εμφυλότιμο** σε επιγραφή που βρέθηκε κοντά στην Παλαίπαφο. Η Πάφος πρέπει να ειδικευόταν στην παρασκευή αρωμάτων που χρησιμοποιούνταν στο ιερό της Αφροδίτης.

- Για ποια ερωτήματα μπορεί να μας δώσει τεκμήρια η πιο πάνω ομάδα πηγών; Σημειώνω τους αριθμούς των ερωτημάτων:
- Τι τεκμήρια μας δίνει η πιο πάνω ομάδα πηγών για τα ερωτήματά μας; Σημειώνω λέξεις-κλειδιά:

Τι μας λένε οι πηγές για το πώς περνούσαν στην καθημερινή τους ζωή οι άνθρωποι της Κύπρου κατά την Αρχαϊκή Εποχή;

Πηγή 52: Σε επιγραφή που βρέθηκε στο ναό της Αθηνάς στο Ιδαλίον και χρονολογείται στο 480-470 π.Χ. αναφέρεται ότι οι κάτοικοι του Ιδαλίου με επικεφαλής τον βασιλιά τους Στασίκυτρο συμφωνούν με τον **Ονασίκυτρο** που είναι **γιατρός** να φροντίσει τους πληγωμένους από τη **μάχη με τους Πέρσες** και να πληρωθεί από την πόλη είτε σε ασήμι είτε σε γη. Στη γη θα περιέχεται κήπος τον οποίο ο Ονασίκυτρος και τα παιδιά του θα μπορούν να εκμεταλλεύονται και να πουλούν τα φρούτα, χωρίς να πληρώνουν φόρους.⁴

Πηγή 53: Πήλινο αγαλματίδιο από τη Λάπηθο που παριστάνει γέννα

Πηγή 54: Πήλινα αγαλματίδια μουσικών από διάφορες περιοχές της Κύπρου. Πιθανόν από Λάπηθο, Ιδαλίον, Λάρνακα ή/και Ορμήδεια.

Πηγή 55: Μέρος από άγαλμα αυλητή. Πιθανόν από τους Γόλους.

Πηγή 56: Αναπαράσταση από πήλινο αμφορέα. Βρέθηκε στο Κούριο.

- Για ποια ερωτήματα μπορεί να μας δώσει τεκμήρια η πιο πάνω ομάδα πηγών; Σημειώνω τους αριθμούς των ερωτημάτων: ...
- Τι τεκμήρια μας δίνει η πιο πάνω ομάδα πηγών για τα ερωτήματά μας; Σημειώνω λέξεις-κλειδιά:

⁴ Πηγή φωτογραφιών σε αυτή και την προηγούμενη σελίδα: Karageorghis, V. (2006). *Aspects of everyday life in ancient Cyprus- Iconographic Representations*, Nicosia: the A.G. Leventis Foundation, p.204 & Karageorghis, V. (2000). *Ancient Art from Cyprus, the Cesnola collection*. New York: Metropolitan Museum of Art.